

”GUDS ORD BÄR ICKE BOJOR” 2 Tim. 2:9

NORDISK ÖSTMISSION

NR 3

SEPTEMBER 2009

ÅRG 46

*Den stora kyrkan
i Odessa är under
renovering. Så byg-
ger Herren sin kyrka!
Observera att kraften
kommer ovanifrån
(jfr luftledningen för
trådbuss).
Foto: Anders Olsson*

Betraktelse:

Att välja rätt

I höst är det kyrkoval. Det ska väljas ledamöter i kyrkoråd, kyrkofullmäktige, stiftsfullmäktige och kyrkomöte för fyra år framåt i Svenska kyrkan och dess stift, pastorat och församlingar. Puh! ”Mycket skrik och lite ull”, sa han som klippte grisen. Grupper bjuder över och bjuder under varandra. Alla vill ha din röst.

Många i vårt land tycker emellertid inte, att valet berör dem särskilt mycket och andelen röstande är väldigt lågt. Många kyrkor – särskilt i sammanhang och länder där kyrkan sitter trångt eller rent av är förföljd kan inte kosta på sig sådant som allmänna kyrkoval.

Men det finns ett kyrkoval som angår alla. Det är när det hålls allmänna val till Guds rike. Då kan man verkligen tala om en fullmäktig, för det är han som har all makt i himmelen och på jorden som kallar till val. ”Hela Herrens nåd är ställd uti ditt val.” Det spelar ingen roll om man är ”kyrkotillhörig” eller inte. Det handlar heller inte om att välja representanter – det handlar om ett val för sitt eget liv. Det handlar inte om ett val som sträcker sig fyra år framåt i tiden – det är ett val för tid och evighet. Datum för valet är lätt att komma ihåg: Det äger alltid rum – IDAG.

Valet är föregånget av ett ”primärval”, det första valet. Det valet består i att han, som har all makt i himme-

len och på jorden, har valt att erbjuda människorna sin nåd. Han valde det, när han valde att lyda sin Fader och gå lidandesvägen till slutet och inte lade ner sin röst utan hävde upp sin röst och ropade: Det är fullbordat!

Därför har du och jag ett val.

Det handlar inte om att ge någon sin röst, för han är redan Konungarnas Konung och Herrarnas Herre, även om bara en – eller ingen! – skulle bekänna det om honom. ”Gud er Gud, om alle land lå øde” diktar Petter Dass. Nej, hans makt utgår inte av folket eller dess antal. Hans makt utgår från korset.

Så det handlar inte om att ge någon sin röst men däremot om att höra hans röst. Däri ligger livsvalet: ”Hör, så får er själ leva”, Jes. 55:3; ”Så må du då välja livet”, 5 Mos. 30:19.

Maria, den ena systemen i syskonhemmet i Betania valde så. ”Maria har valt det som är bäst och det skall inte tas ifrån henne”, säger Jesus, Luk. 10:42.

Tänk att det finns något, som aldrig kan tas ifrån oss! Det är ju så mycket vi kan mista: pengar och ägodelar, arbete och anseende, familj och vänner, hälsa och krafter – ja, vi kan ju inte ens säga ”Nej” när döden kommer. Vi äger inte vårt ” eget ” liv. Allt är givet människan som lån.

Fast inte allt. Något är VÅRT. Något skall aldrig kunna tas ifrån oss, och det är gemenskapen med Jesus. Många förföljda trossyskon kan

vittna om detta. Många hårt prövade människor likaså. Vi behöver inte vara ”utan hopp och utan Gud i världen”, Ef. 2:12, för Gud är *med* oss, Immanuel. ”Jag är viss om att varken död eller liv, varken änglar eller andemakter, varken något som finns eller något som kommer, varken kraf-

ter i höjden eller krafter i djupet eller något annat i skapelsen skall kunna skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus, vår Herre”, skriver Paulus, Rom 8:38f.

Herre, helige Ande, hjälp mig att välja som Maria!

Göran Simonsson

Ordförandens spalt

När jag blev ordförande för ca 3 år sedan skrev jag i en artikel att jag ville att verksamheten skulle kännetecknas av ”kontinuitet i grunden och förändring i arbetssättet”. Med uttalandets första del menade jag att vi inte skulle förändra budskapet och men dess andra del att vi skulle arbeta på ett nytt sätt. Det jag då inte nämnde något om var om Nordisk Östmission skulle ta sig in i nya geografiska områden. Även om jag då inte nämnde något om det så hörde det naturligtvis till det som har och kommer att förändras med tiden. Våra stadgar säger att vi skall verka i östeuropeiska och asiatiska länder. Utanför dessa delar av världen kommer vi alltså inte att missionera, men i dessa delar av världen har vi vårt verksamhetsområde. Speciellt har det senaste året inneburit att vi har tagit steg in på helt nya geografiska områden och länder därför att vi har upplevt en tydlig kallelse till det. De nya länderna är Litauen och Vitryssland.

De flesta i Sverige vet väl att de baltiska länderna, som tidigare ingick i Sovjetunionen är Estland, Lettland och Litauen. Två av dessa länder, Estland och Lettland, har vi väl i allmänhet någon kunskap om men Litauen vet nog de flesta svenskar inte så mycket om. Nordisk Östmission har Lettland som ett av våra prioriterade länder och vi har också haft viss verksamhet i Estland. Men till Litauen, som är den fattigaste av baltstaterna, har vi hittills inte lämnat något stöd. Styrelsen fattade därför förra året ett beslut att inleda diskussioner med företrädare för den lutherska kyrkan i Litauen för att höra vilka behov de har. Till saken hör att den lutherska kyrkan i Litauen är en mycket liten kyrka som väl kan behöva allt det stöd och den hjälp den kan få från andra. Bengt Westholmer på andra sidor i detta nummer en beskrivning av landet. Jag har under året varit i kontakt med biskop Mindaugas Sabutis och som första gåva har vi sänt över en summa pengar att

användas till ett centrum för kyrkan som byggs upp i Palanga. Palanga är en stad i västra Litauen vid östersjökusten. Biskopen har också efterfrågat hjälp till några av pastorerna i kyrkan. I ett exempel handlar det om att ge pengar till en pastor för att han skall ha möjlighet att ordna bostad och resa i det mycket stora pastorat han ansvarar för. Styrelsen kommer att ta ställning till frågan under början av hösten.

Det andra landet vi gått in i är Vitryssland, ett grannland till Litauen. Här finns också en intressant koppling i och med att Litauen utövar missionsverksamhet i Vitryssland. De mycket små lutherska församlingarna i Vitryssland har det ofta mycket svårt. Bl.a. måste de vara registrerade sam-

fund och för att få vara det måste de äga en fastighet. För snart 2 år sedan fick vi en förfrågan om vi kunde hjälp till att stödja inköp av en fastighet till den lutherska församlingen i Mazolovo. Nu har det antligen blivit dags för auktion av den byggnad som kan vara aktuell. I det här fallet stöder vi inte församlingen i Vitryssland direkt utan hjälpen går via organisationen Vitrysslands vänner.

De kristna i Litauen och Vitryssland behöver verkligen allt stöd de kan få från oss. I bägge fallen är vår avsikt att kunna ge ett långsiktigt stöd. Vi hoppas att ni också vill hjälpa oss i dessa projekt både ekonomiskt och framförallt med era förböner.

Martin Wihlborg

Rätt och orätt i Moldavien

NÖ understödjer evangelisk-lutherskt missionsarbete i Moldavien, tillsammans med den norska missionsorganisationen Norsk Luthersk Lekmannsmisjon. Den del av Moldavien, som ligger öster om floden Dnjestr plus staden Bender utgör utbrytarrepubliken Transnistrien. I den delen, i staden Tiraspol, bor familjen Moser. Vladimir Moser är pastor i den lutherska kyrkan, och det finns också ett lutherskt centrum där, delvis finansierat med pengar från Norden. I Kamenka, i norra Transnistrien, finns ett hus, som används av Kristi lilla

hjord på den orten. Vladimir Moser, och hans hustru Natalia gör ett gott arbete, fastän det delvis sker en avtappning av antalet kyrkomedlemmar genom utvandring. Man har en medhjälpare i Vjatjeslav Midar, som studerar teologi, och som har tjänstgjort som kandidat i Chisinau. Det lutherska arbetet i Moldavien har vi tidigare skildrat här i NÖ-tidningen. Genom det arbetet får människorna i ett av Europas fattigaste länder höra om Jesu Kristi en gång för alla fullbordade försoning, som skänker hans rättfärdighet åt var och en som tror.

Nu är det ju så att människor inte uppfyller all världslig rättfärdighet här i världen, inte ens när man bär svärdet och som myndighet är satt att upprätthålla rätten och främja rättfärdighet. Detta har familjen Moser fått erfara. Sonen Boris Moser hade, av okänd anledning, hamnat i onåd hos den firma som han har arbetat hos. Transnistriens dominerande företags ägare innehar också den politiska makten. Därifrån har man anklagat Boris Moser för oegentligheter, och sent förra hösten blev han också gripen och satt i fängelse. Där har han sedan suttit utan rannsakan och dom. Det enda rättsliga som skett är månatliga häktningsförhandlingar, för att få häktningen förlängd. Man misstänker på goda grunder att vetenskapen om att den lutherska kyrkan, eller den närstående ägare, har egendom som man skulle vilja komma över (jämför med Ahab och Nabots

vingård i 1 Kon. 21!), har bidragit till detta ingripande mot en medlem av familjen Moser. De senaste nyheterna från Moldavien berättar att Boris Moser nu har förts till fängelssets sjukhus, vilket antyder att situationen är allvarlig. Man räknar dock inte med att han där får någon verklig vård för sin astma. Familjens advokat, som kommer från huvudstaden Chisinau, är förskräckt över bristen på rättssäkerhet. Detta är vad vi vet i skrivande stund (4 augusti). NÖ har skickat en protest till vederbörande. Glöm inte den lilla lutherska hopen där nere när du ber. Bed att myndigheterna blir rättvisa, och kom ihåg psalmens ord: *Förfäras ej du lilla hop, fast fiendernas larm och rop från alla sidor skalla. De fröjdas åt din undergång, men deras fröjd ej bliver lång; ty låt ej modet falla.*
Källa: Lov og Evangelium 6/09 samt Per Bergene Holm.

A.E.

Resan till Odessa

Den 9:e till 14:e maj reste Anders Olsson och Marcus Olsson (dock ej bröder!) på NÖ:s uppdrag till Ukraina, inbjudna till invigningen av ett ungdomscenter i Petrodolina strax utanför Odessa. Detta skulle vi vilja berätta om för er!

Marcus: Efter att vi hade tagit oss igenom en flygplats där personalen bär munskydd för grisviruset så var vi återigen i Odessa. När vi kom in i landet möttes vi av Alexander Gross och han tog oss till platsen där vi

skulle bo. Sedan fick vi vara med och delta på ett förberedelseläger, för ledare till flera läger, som inte mindre än 800 deltagare skulle vara med på. Där fick de undervisning av en pastor från USA, Don Richman. I hela fem

dagar skulle ledarna få undervisning i olika områden för att senare kunna vara bra föredömen för alla deltagarna på de stora sommarlägren.

Anders: De åtta Glorialäger som ska arrangeras handlar om barnläger, ungdomsläger och familjeläger. De flesta ledarna var ungdomar runt 18-årsåldern, men också några runt 25 år och någon runt 50 år. En av deltagarna har jag träffat tidigare i Charkiv. De som undervisade på seminariet var Don Richman (från USA), Ole-Magnus Breivold (från Norge) och Alexander Gross (från Odessa). Alla verkade vara mycket goda människor och teologer. Det jag fick se av undervisningen var väldigt bra, och täckte flera områden, både andligt och praktiskt. Om vi sänder ut ungdomar, hade det inte varit någon dum idé att låta dem förberedas på ett liknande seminarium.

Pastor Don Richman är ”founding director” av *East European Missions Network*, som har sin hemort i mitten av USA.

Don Richman hade också två ungdomar med sig, Jarrod Hylden och Elise Parslen, som delvis hjälpte till i undervisningen och själva deltog. De var lite över 20 år, och planerade att gifta sig i augusti. De var väldigt trevliga och med dem fick jag och Marcus mycket god kontakt!

Ole-Magnus är en präst från Norge, jämngammal med mig. Han hade nu varit nere i Odessa i tre månader, och planerade att vara där fram till juni.

Han har varit där förr och hoppas att kunna arbeta mer där, och hans iver kan man se på att han jobbar hårt på att lära sig ryska.

Marcus: Nästa dag åkte vi ut på gudstjänst i det som ska bli det nya ungdomscentret för den här kyrkan. Just denna dag skulle vi vara med på invigning av denna byggnad och detta gjordes givetvis genom en gudstjänst. Präst var Alexander och predikade gjorde Don. I slutet av gudstjänsten höll även Anders Olsson ett tal och hälsade ifrån NÖ. Resten av dagen firades med mat, lekar och aktiviteter för lägret.

Dagen därefter var lägret slut, och alla ledarna åkte hem. Jag och Anders träffade Alexander Gross för att prata och höra hur allt stod till med honom. Vi fick då höra att hans tillstånd inte var helt bra. Han brinner väldigt mycket för ungdomsarbetet och jobbar väldigt mycket. Men tyvärr har det också lett till att han arbetat för mycket den sista tiden och inte haft mycket tid över till familjen. Därför vill jag uppmuntra alla NÖ:s läsare att be för Alexander och för det otroligt viktiga arbete han gör i Odessa! Be att han ska få både vila och ork till att fortsätta det viktiga arbete som han genomför med att få ut budskapet om Jesus Kristus till ungdomarna!

Samma dag i DELKU:s kanslibyggnad hade Alexander Gross en eftermiddagsbön tillsammans med ett antal ungdomar i bottenvånings

Anders Olsson från NÖ hälsar de församlade i Petrodolina. Foto: Marcus Olsson

kapell. Där fick vi vara med om bibelläsning och sång tillsammans med ungdomarna. Efter mycket bön och sång gick vi in i en andra del av bönestunden. Där fick var och en nämna ett eller flera personliga böneämnen de hade på hjärtat och i slutet utav detta samlades alla i en ring och höll händer och bad för varandra. De gladdde mitt hjärta stort att se ungdomar som har fått uppleva Guds närvaro och tar honom på allvar och samlas att be tillsammans.

Anders: Invigningen av ungdomscentret i Petrodolina, skedde under tiden som seminariet varade, och alla deltagare på seminariet var med på detta. Under invigningen fick jag ta emot en gåva till NÖ, en tavla. Efter

invigningsgudstjänsten hölls också en av seminarielktionerna där.

Byggnaden ser ut som en kyrka på utsidan, och större delen av nedervåningen är kyrkorum. Men på ovanvåningen är det flera inredda rum för seminariedeltagare. Dessutom planeras det att byggas ett hus för Alexander Gross där, som också ska kunna inhysa besökare till ungdomscentret. Nästa dag (måndag) fick jag delta i samtal mellan kyrkorna DELKU och SELKU som gick väldigt bra! Det skedde helt utan min förtjänst. De som deltog var Viktor Gräfenstein, Andreas Hamburg, Alexander Gross och jag. För att förklara lite för den, för vilken dessa namn är nya, är Viktor Gräfenstein biskop i SELKU, och en gång i tiden var han super-

intendent (biskop) i DELKU, men hoppade av och startade egen kyrka. Andreas Hamburg är pastor i DELKU i Charkiv, men flyttar snart till Odessa, dessutom är han president i DELKU:s synod, och Alexander är pastor i DELKU i Odessa, med ungdomsarbete som specialområde.

För att summera samtalet så kan jag säga att tonen var väldigt god, och att det från bägge sidor finns en stor vilja till samarbete. Det är så att man kan undra varför det inte har blivit av tidigare! Men att vi kom dit på besök var ju en bra anledning för dem att träffas.

Det som diskuterades rent praktiskt var samarbete angående lokaler. Viktor har en lägenhet som ligger väldigt nära DELKU:s kanslihus. I denna lägenhet har han kontor och gudstjänstlokal, men har sen tidigare fått klagomål från grannar när de firat gudstjänst där. Därför diskuterades om inte Viktor kunde ha kontor i DELKU:s kanslihus och att hans församling kunde använda gudstjänstlokalen som ligger i bottenvåningen i detta hus. Andreas å sin sida tyckte att Viktors lägenhet skulle passa jättebra till Alexanders ungdomsarbete, särskilt med tanke på att den ligger så nära DELKU:s kanslihus. Det finns också goda möjligheter att samarbeta om Viktors seminariebyggnad! Vi var följande dag ute och tittade på den. Byggnaden hade nu blivit nästintill färdig på utsidan, men det var mycket kvar att göra på insidan. Bara ett par rum var färdiga och målade

på insidan. Jag tyckte det var många rum i huset, men Viktor tyckte att det var för få.

Jag är väldigt glad att detta samarbete äntligen ser ut att startas! Det är något NÖ jobbat för länge. Och nu ser det väldigt ljust ut med tanke på möjligheten att Viktor kanske kan flytta in i DELKU:s hus! Detta var för många år sen otänkbart, men är nu snart verklighet!

Marcus: Tisdagen var lugn för mig och Anders. Jag låg i sängen och vilade upp mig efter en förkylning som jag har haft de senaste dagarna. Anders passade då på att träffa Alexander Gross och Andreas Hamburg var för sig och kollade upp hur allt stod till med dem. På eftermiddagen så fick vi packa våra väskor för att åka vidare till nästa plats. Vi fick då säga hejdå till Alexander och Andreas samt Ole Magnus från Norge.

Efter detta fick jag se några välbekanta ansikten ifrån kyrkan SELKU som vi fick träffa och skulle bo med. Det var bl.a. Viktor Gräfenstein. Vi fick åka ut och se på deras seminariebyggnad som jag själv var med och hjälpte till med sommaren 2006, då NÖ skickade ut sin första volontärgrupp för detta arbete. I tre veckors tid var vi sju personer där som kämpade och hjälpte till med olika arbeten som behövdes för byggnaden. Att få komma tillbaka till denna plats tre år senare var mycket roligt för mig. Dels att få träffa de vänner som jag fick där och dels att se hur långt de hade lyckats

komma med en väldigt liten arbetsstyrka. De hoppas att byggnaden ska bli klar under hösten. Jag och Anders samt Alexander och Andreas blev guidade av Viktor runt i seminariebyggnaden och tog lite kort.

Anders: När jag talade med Andreas fick jag lite info om församlingen i Charkiv, där det verkar gå bra. De har nu fyra praktikanter från Tyskland. Det är mycket folk på gudstjänsterna, och det kommer fler folk som inte är tyskar. Han är inte där så ofta nu för tiden p.g.a. många engagemang, men han känner att församlingen ändå går åt rätt håll.

Andreas ska nu flytta ner till Odessa, och kommer då att bo i den lägenhet i DELKU:s kanslihus som Alexander nu bor i. Flytten, tror jag, skulle ske i september eller oktober. Andreas väntar nu också sitt fjärde barn i september, så det är mycket som sker!

Sen var jag också en snabb tur och tittade på den gamla kyrkan bredvid DELKU:s kanslihus, som håller på att restaureras. Det är den gamla kyrkan som tillhörde DELKU före kriget, men som sen sprängts. Den var på sin tid den högsta byggnaden i Odessa. Planerna var att den skulle vara klar i november, men Andreas var inte så säker på att det skulle lyckas. Men jag förstod av Viktor Gräfenstein att den nog skulle invigas den 14 april nästa år. Pengarna till denna restaurering kommer tydligen bara från tyska kulturfonder, och inte alls från DELKU, det skulle man

inte ha råd med. Det går i alla fall framåt, och nästa år får man kyrkklockor från Tyskland.

Marcus: På onsdagen fick vi vara med om något mycket roligt. I två timmar kördes vi med bil ut till en bilverkstad som ligger i Mykolajiv. Det vi fick se där är resultatet av ett lån som NÖ har givit till en man vars namn är Gennadij Miller. Han lånade pengar av NÖ för att bygga ut sin verkstad, där också församlingen har sin kyrka. Han har lyckats betala tillbaka hela summan till NÖ och har mer än 90 anställda. Flera i församlingen jobbar hos honom och det gör det lätt för den övriga personalen att komma med i den kristna gemenskapen, och att finna Jesus.

Anders: I Mykolajiv har Viktor två församlingar. Där besökte vi först kyrkan till den ena, men det var ingen som öppnade, så det blev ett kort besök. Till den kyrkan har NÖ bidragit med fönster. För fyra år sedan hade inte taket kommit upp, men det var nu uppe, och det verkade bara vara småsaker som inte var färdiga.

Men hos Gennadij Miller blev vi väl mottagna och visades runt. De visade att de var glada att vi kunde vara där och se det de gjort. Till deras verkstadsbyggnad har NÖ lånat 200 000 kr. Gennadij och hans familj har visat sig vara väldigt driftiga! Och dessutom gör de mycket för kyrkan och samhället runt omkring.

I den gamla verkstadsbyggnaden har

Mykolajiv. Här finns bilverkstad, plats för mellanlagring av hjälptransport, samt inte minst ett kyrkorum.

Foto: Anders Olsson

de sin bilverkstad för taxirörelsen, lager för hjälpsändningar och lite kontor. Det är lite lustigt, för förra gången jag var där var det också massa lådor i hjälpsändningslagret (från NÖ), som var plomberat precis som denna gång. I den nya byggnaden har de en biltillbehörsbutik, däckbytarverkstad, bilrutetöningsverkstad, biltvätt, café, arbetarlokaler och toaletter, taxiledningscentral, kyrkan, sovsalar för gruppbesök, och en lägenhet. Så man får verkligen säga att de utnyttjat platsen! Dessutom har de ett vattensystem för återvinningen av vattnet från biltvätten, de har asfalterat vägen utanför sina lokaler och gjort i ordning en grillplats på innergården där de också har sina söndagsskolesamlingar. De har nu ca 90 anställda, de flesta taxichaufförer. För 5 år sen var det ca 50 anställda så det har gått framåt och det är flera i församlingen som är anställda. Jag frågade om de hade några ytterligare projekt som de kanske ville låna pengar till, men

de satsar inte på något nytt nu, utan försöker bara behålla det de har, eftersom det är tungt med den ekonomiska krisen.

Det kristna engagemanget kan man känna igen på flera saker, bl.a. har de kristen litteratur för sökande människor liggandes framme i caféet. Men de sysslar också med att ta emot grupper från kyrkor i Tyskland, Canada och USA, 3 till 4 gånger om året. Och de inbjöd också oss till att komma. Det som dessa grupper gör är lite olika, men handlar mest om evangelisation och hjälparbete. Till exempel finns det ett sjukhus med förståndshandikappade i närheten där vissa grupper arbetat. Det är dessa grupper som använder sovsalarna jag nyss nämnde. I dessa två sovsalar hade de bara madrasser, och om vi hade tillgång till sängar fick vi gärna skicka dem det! Andra saker som vi gärna får skicka är sjukhussängar och madrasser (att skicka vidare till sjukhus i närheten) och institutionsbilar. De har tidigare

fått fem brandbilar från Tyskland som de gett till brandväsendet, och det är fler institutioner i samhället som behöver bilar. Och tydligen är detta en bra öppning för evangelisationsarbete. Besöket där var väldigt trevligt, och de hade några önskemål som jag tycker vi ska försöka ta tillvara på, det verkar vara ett väldigt gott arbete de gör!

Från ett av de lutherska kyrkorumen i Mykolajiv-trakten. Foto: Anders Olsson

Marcus: Här har nu denna resa tagit slut för mig och Anders. Vi har sett mycket roligt och mött både gamla och nya vänner. Det har varit mycket lärorikt för oss båda men framför allt glädjande att se resultaten av det fina som kan ske när vi jobbar för Guds

rike. Vi vill också uppmuntra er att be för de olika sakerna och personerna vi har nämnt, Alexander, kyrkosamarbetet och arbetet i ungdomscentret, seminariebyggnaden och Mykolajiv.

Marcus Olsson, Anders Olsson

*Lutherska kyrkan i Vilnius.
Foto:
Ulf Jonsson*

*Korskullen (läs på sid 15).
Foto: Ulf Jonsson*

På ny väg – Litauen

En mission kan aldrig stanna upp annat än för att konsolidera sitt arbete. Den måste ständigt vara beredd att ta emot nya utmaningar av Herren. I de baltiska länderna har vi under många år haft nära kontakt med lutherska kyrkan i Lettland och genom några punktinsatser även i Estland. Litauen har inte varit aktuellt. I detta land har vi inte haft några kontakter, som inspirerat till att stödja arbete i mission och diakoni. Men under en längre tid har landet på olika sätt gjort sig påmint som en utmaning från Herren. Vid vårt sammanträde i augusti förra året togs frågan upp och styrelsen beslutade att söka kontakt med den lutherska kyrkan i landet. Som en första insats har NÖ givit pengar till ett diakonalt projekt. Inför detta nya vill vi berätta om den lilla lutherska kyrkan i landet. I Nordisk Östmission nr 2/2004 finns en längre artikel om landet och kyrkan. Här vill vi ge ytterligare information om dess utsatta position även efter Sovjetunionens fall och landets frigörelse.

Litauen domineras av den katolska kyrkan, som liksom den polska varit mycket stark under ockupationen. Den blev sargad men icke knäckt och kunde därför resa sig vid frigörelsen. Den lilla lutherska kyrkan har haft det betydligt svårare. De flesta kyrkobyggnaderna hade konfiskerats av Sovjetstaten och förvandlats till verkstäder, museer och biografier eller har helt enkelt rivits (Chrusjtjov föranstaltade om många rivningar).

När kyrkan ville återfå sina byggnader visade det sig svårt. En del hade tagits om hand av den katolska kyrkan, andra ville inte frivilligt lämna tillbaka dem. I en del fall hade församlingen utplånats eller var för

liten för att orka med att ta hand om sin gamla kyrka. Det blev ett kolossalt arbete för kyrkoledningen att resa församlingar och kyrkor på nytt. Efter långa svåra förhandlingar har man lyckats att återfå ett antal. Idag består kyrkan av c:a 54 församlingar med ungefär 20 000 medlemmar, 44 kyrkor jämte ett antal bönhus, samt predikoställen där man förmodligen samlas i hyrda lokaler eller hem. Därtill måste man komma ihåg att många av kyrkorna befann sig i mycket dåligt skick eftersom Sovjetstaten underlät att underhålla dem. Redan de yttre förhållandena anger mycket stora svårigheter att resa kyrkan ur graven.

Därtill kom ytterligare bekymmer.

Två tyska lutherska kyrkor, Nordelbische Kirche och Lippische Kirche, kom till hjälp för att ekonomiskt bistå de lutherska litauerna. Med tyskarnas hjälp kunde mycket uträttas både i form av restaureringar av kyrkor och av uppbyggnad av institutioner för församlingsarbetet i kyrkan. Det var mycket tacknämligt. Emellertid visade det sig att den som för med sig pengar, lätt kommer att vilja bestämma inte bara över det yttre, utan framförallt över kyrkans inre uppbyggnad d.v.s. modernisera tron efter västerländskt liberalt mönster. Vi har mött detta på andra håll i öst! Det kom att bli ett bekymmer därför att de kristna i öst verkligen hade prövat vad som håller i förföljelse-tider: Guds Ord och Bekännelsen. Större delen av prästerskapet hade lidit martyrdöden under Sovjettiden liksom många av lekfolket. När man började resa kyrkan kunde man inte tänka sig annat än att förbli vid den fasta grunden. Kyrkoledningen utsattes för press bl.a. med hot om att dra in det ekonomiska stödet om man inte var följsam. T.o.m. Lutherska Världsförbundet uttalade önskemål om anpassning efter de nyare formerna för kyrkorna i väst. Representanter från Litauen blev inbjudna till Tyskland för bli undervisade och kom tillbaka med helt andra uppfattningar än värdarna hade tänkt sig. De hade under sin resa sett många sköna och underbara kyrkor, men

tomma och utan inre liv. Man erinrade sig att under ockupationstiden hade ateisterna använt sig av en viktig taktik. De försökte att undergräva Skriftens auktoritet genom att använda sig av citat från tyska teologer t.ex. Rudolf Bultmann, känd för sin s.k. avmytologisering av Bibeln, d.v.s. han tog bort alla myter om jungfrufödelsen, undren och uppståndelsen. I stort blev endast pärmarna kvar av Bibeln. I Tyskland utmålades t.o.m. biskop Jonas Kalvanas d.y. som obildad och enfaldig. Det utifrån kommande trycket ledde emellertid till att litauerna satte sig till motvärn och på kyrkans synod år 2000 bekräftades bekännelsen till Gamla och Nya Testamentet som Guds inspirerade och ofelbara Ord, och det som regeln och riktpunkten för allt som kyrkan lär och bekänner. På olika vägar fick man kontakt med Missourisyndoden (LCMS), som kom att ge ovärderlig hjälp i det inre uppbyggandet av kyrkan. Från LCMS har framförallt teologiskt bistånd givits vid undervisning av blivande pastorer, samt genom Lutheran Heritage Foundation med litteratur. Man har full gemenskap med LCMS sedan år 2000, samt liksom goda kontakter med den självständiga ev. luth. kyrkan i Tyskland (SELK). NÖ ser fram mot att fortsatt få stödja denna lilla bekännande kyrka.

B W

Lutherska biskopar i Litauen

1. Jonas Kalvanas d.ä. (1914-1995)
Ledande kyrkoman under tiden efter Andra världskriget. Titeln biskop 1976-1995
2. Jonas Kalvanas d.y. (1948-2003), biskop 1995-2003
Före sitt inträde i ämbetet var han biträdande/vice biskop under en tid.
3. Mindaugas Sabutis (f 1975), biskop 2004-

Litauen – ett land med rik historia

Av de tre länderna på andra sidan Östersjön, Estland, Lettland och Litauen, torde det sistnämnda vara det minst kända. NÖ har som framgår av en annan artikel börjat få förbindelse med Litauens lutherska kyrka.

Litauens historia är utomordentligt skiftande. Vem vet t.ex. att landet en gång var en verklig stormakt i Östeuropa? Historien går långt tillbaka. Urhistorien är föga känd med blandning av olika folkslag som t ex västfinska. Först på tiohundratalet möter vi namnet litauer. På 1200-talet kommer en tysk invasion genom de tyska korsriddarna. Under trycket av denna började man att organisera en fastare statsbildning. Så småningom ledde detta märkligt nog till ett politiskt förbund med de tidigare fienderna och Litauen började expandera österut, sedan man kunnat trygga sig mot tysk kolonisation. Samtidigt kom landet att i olika perioder kristnas både i ortodoxt och katolskt hänseende. Mot slutet av medeltiden hade landet erövrat Vitryssland, stora delar av Ukraina, ända ned till Svarta havet. Kiev, Pskov och Novgorod förvärvades. Tatarerna besegrades och berövades områden vid Dnjepr och Dnjestr. Gränserna sträckte sig från Östersjön till Svarta havet och innefattade betydelsefulla kommunikationsleder i dåtidens Europa. Det innebar att landet hindrade en tatarisk expansion mot Västeuropa och i samma mån en tysk sådan österut. Det medförde språkproblem genom att landet höll på att förryskas. Ämbetsspråket blev vitryska. I slutet av 1300-talet blev

landet genom giftermål en personallunion med Polen. Härigenom nådde man höjdpunkten geografiskt sett. Polen kom emellertid att dominera politiskt, vilket ledde till att de östra delarna gick förlorade i en rysk expansion under senare delen av 1500-talet. Polackerna hade andra intressen. För att hävda sig mot Polen anslöt man sig till Karl X Gustav och Sverige på 1600-talet, och på 1700-talet till Karl XII, då det polska förbundet med Ryssland stod i stark motsats till Litauens traditionella politik.

Genom Polens delning på 1700-talet försvann även Litauen från Europas karta och blev en del av Ryssland. Så blev det ända till slutet av Första världskriget. De frihetsrörelser som funnits dessförinnan kunde nu träda fram och vara med om att befria landet i samband tsarregimens kollaps. De första åren dominerades av gränstvister med Sovjetunionen och Polen. Polen ockuperade Vilnius, som förblev polskt ända till Andra världskriget och delningen av Polen mellan Hitlertyskland och Sovjetunionen.

I samband med detta krig ockuperades Litauen helt av Sovjet och utsattes liksom de andra baltiska staterna för en hänsynslös deportation och förryskning. Den kom särskilt att riktas mot

kyrkorna, eftersom särskilt den katolska kyrkan är starkt dominerande i landet, liksom i Polen. Motståndet i landet kom att knytas till kyrkorna. Känt är den höjdkulle i närheten av Vilnius som fylldes med kors en påminnelse om de deporterade och mördade. Kommunisterna rev korsen, men inom kort blev kullen på ett hemlighetsfullt sätt på nytt och på nytt fylld med kors. Kullen blev en symbol för det litauiska folket. I början av 1990-talet blev Litauen åter

ett fritt land liksom Estland och Lettland. Landet torde vara mera konservativt än de andra och går därför sin egen väg politiskt och ekonomiskt. I samband med den ekonomiska krisen har landet drabbats om än inte lika hårt som den två andra.

Den lilla lutherska kyrkan har lidit svårt under ockupationen och håller nu på att resa sig på nytt och här hoppas vi att NÖ kan vara med och bistå. Läs, som sagt, om den en annan artikel.

B W

Gåvoredovisning

APRIL 2009

Gåvor	46.689:00 kr
Kollekter	17.305:50 kr
Summa	63.994:50 kr

Kollekter APRIL 2009

Fardhems pastorat 171, Karlskrona-Aspö kyrkl samf 1100, Lane Ryr 1225, Lärjungagården 2220, Ljungby (Sunnerbo) 1254:50, Ytterby 171, Tostared 3111+1440, Västra Torsås 420, Göteborgs Johanneberg 5436.

Begravningar APRIL 2009

Anna Andersson, Istorp, Gunnar Jansson, Ytterby, Erland Rexius, Kungälv, Anna-Lisa Andersson, Bäckebo, Brita Andersson, Näset, Bernt Mellgren, Nils Lundeflo, Brålanda, Sven Börjesson, Gällinge.

Hyllningar APRIL 2009

Elisabeth Linjer, Varberg, Anders Lindman, Göteborg, Bengt Westholm, Tynnered, Sven Svenning, Sven Uno Nilsson, Solberga.

MAJ 2009

Gåvor	37.820:00 kr
Kollekter	7.518:50 kr
Summa	45.338:50 kr

Kollekter MAJ 2009

Göteborgs Johanneberg 5246, Hallaryd 263, Harestad 830, Ytterby 240:50, Sankt Peder 295, Sankt Hans (Landeryd) 644.

Begravningar MAJ 2009

Anna-Lisa Andersson, Bäckebo, Lilly Karlsson, Nils Andersson, Veddige, Alice Jonsson, Onsala, Bertil Persson, Hörby, Elisabeth Hemmings, Vansbro, Karin Lycke, Göteborg.

Hyllningar MAJ 2009

Per Åke Svensson, Ölmevalla, Carl Sixten Block, Knäred, Ingegerd Andersson, Krokstad, Michael Victorsson, Frillesås.

JUNI 2009

Gåvor	59.352:00 kr
Kollekter	16.335:50 kr
Summa	75.687:50 kr

Kollekter JUNI 2009

Södertälje-Tveta 8608, Hovsjö (Södertälje-Tveta) 4000, Fardhems pastorat 597, Uddevalla 456+385+430, Lane Ryr 1222, Alvesta 637:50.

Begravningar JUNI 2009:

Karin Lycke, Göteborg, Alice Jonsson, Onsala, Vera Månsson, Henry Albertsson, Fjärås, Ingegerd Samuelsson, Nässjö, Lilian Tillfors, Bokenäs, Ingrid Svensson, Uråsa, Ruth Andersson, Tostared, Erik Rubbestad, Ödeborg, Hanna Jacobsson, Skaftö, Evald Lövestam, Lund, Ingvar Åkesson, Lund.

Hyllningar JUNI 2009

Birgitta och Tord Nordblom, Ytterby, Mats Matson, Erska, Hans Gunnar Halmerius, Fagered, Märta Andersson, Fotskäl, C G Bergenstråle, Snöstorp, Märta Rytterfalk, Romelanda.

Arbets- sy- och missionskretsar andra kvartalet 2009

Slätthög 1500, Norra Kyrketorp 3500, Gestad Norra 2000, Halltorp 1000, Kungälv 1000, Söndrum 1000.

Övriga upplysningar lämnas av kassören.

Vinst och förlust

Vi har i sommar passerat 300-årsdagen av slaget vid Poltava i Ukraina, då den svenska hären under Karl XII fick ge sig för den ryska övermakten. Det var något som gick förlorat, även om åtskilliga av de svenska krigsfångarna vann till själen när de fick väcka hjärtan i Tobolsk och andra orter i Sibirien. Detta var något som spred sig. Att evangelium skall spridas, det är Nordisk Östmissions huvudmål, och vårt målområde är länderna i öst, där tidigare kommunismen rådde. Man har där i stort sett blivit av med den överhet som förtryckte de kristna, och har nu vunnit en frihet för evangelium. Några årtionden har gjort att ett släktled inte är medvetet om hur det var. Vinsten är inte något självklart eftersom

Herren Jesus sagt att hans lärjungar skall vara beredda på förföljelse. Aposteln Paulus, som först var en förföljare, och som sedan efter sin omvändelse, fick lida för Jesu skull, skriver: *Men allt det som var mig en vinning, det har jag för Kristi skull räknat såsom en förlust* (Fil. 3:7). Det gäller för alla att vinna Jesus, för att inte gå förlorat. Vinst och förlust handlar också om pengar. Här vill NÖ tacka varmt för alla gåvor som kommer till missionens arbete. Bokföringsmässig vinst ett år utjämnar förlust ett annat år. Välkommen att läsa vårt blad, också du som är ny läsare, därför att du gav en minnesgåva under sommaren.

Anders Eliasson

Adressändringar meddelas kassören!
Nordisk Östmission, Fagerliden 6, 451 93 Uddevalla

Nordisk Östmission har enligt sina stadgar målsättningen ”att verka för evangeliets spridande bland i första hand östeuropeiska men i mån av ekonomi och övriga resurser också bland asiatiska folk”. Nordisk Östmission deltar också i mån av möjlighet i ”materiell hjälpverksamhet bland ovanstående folk”.

Tidningen Nordisk Östmission utkommer med fyra nummer per år, i mars, juni, september och december.

Ordförande: Martin Wihlborg, Torsgatan 36, 431 38 Mölndal. Tel. 031-16 24 80,
e-post: martin.wihlborg@glocalnet.net

Kassör: Anders Eliasson, Fagerliden 6, 451 93 Uddevalla. Tel. 0522-64 21 86 dagtid,
 Tel. 0522-66 42 00 kvällstid.

Ansvarig utgivare: Bengt Westholm, Guldringen 5, 426 52 Västra Frölunda.
 Tel. 031-69 18 09

I redaktionen: Westholm, Eliasson samt Simeon Appell.

Hemsida: www.nordiskostmission.se

Vid insättning av minst 50:- på plusgiro 42 20 57-0 eller bankgiro 484-5350 får Ni vårt missionsblad 4 ggr om året.

ISSN 0345-8571